

TISZAINTÉL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XVIII. évfolyam 208. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1912. szept. 14.

KOMOLY IDŐK.

A magyar politika areképe torz; olyan mint a kerete, az időjárás, a mely pocsek.

Az ország várja a kibontakozást, sóvárogja a békés munka korszakát s remeg a jövőért, amelynek alapköveit szerteszét hordozza: a politika. Megbicsaklik az egyik is, a másik is. Ez is, amaz is az ősök hadiszertárában kotorász s a hatalmon át való viaskodást kinevezik országos érdeknek. A támadók fejtételről riadoznak s a támadottak védő sáncaiból ma már sűrűn emlegetik az alkotmányosságot, a többségi juszt és a bölcs belátást.

A politikai válsághoz sodródott a nagy pénzügyi krízis s a legfrissebb: a kritikus időjárás, amely megsemmisítette az ősznek termését, sok vidékeken lehetetlenné tette a learatott termés cséplését s kazlakba rakva penészbe erjed a learatott mag.

Mintha a természet maga is figyelmeztetné az embereket: ne keressetek kiesinyes ürügyeket egymás támadására, hanem igyekezzetek komoly, férfias munkára összefogni valamennyien, mert nem tudhatjátok, mikor keserüli meg egyesek makaességát esetleg az egész nemzet?

A 17-iki képviselőházi ülésen fog eldőlni, megtalálják-e a pártok a békés munkához vezető utat, vagy tovább folytatódik az eddigi sivár, de a nemzeti energiát minden cél nélkül rohamosan fogyasztó háború?

*

A politikai haretéren a felderítő szolgálat, az előkészület munkája folyik. Tudósítónk a következőket jelenti:

Lukács kész a békülésre.

Igen érdekes beszélgetést közöl Az Uj-

ság. Egy munkapárti képviselő kérdezte Lukács László miniszterelnöktől, hogy mi a lényeges ok, amely eléje áll az ország által annyira óhajtott béke t lesülésének. A miniszterelnök ezt válaszolta:

— Minden józan eszű ember láthatja, hogy ezt a szövetséget ellenzék zárta ki, amikor egyenesen kijelentette, hogy a fejemet kívánja (Tisza István fejeéről nem is beszélve), vagyis hogy velem nem is áll szóba. Sőt Justh Gyula, aki végre is az ellenzéki blokk vezetője, azt is kijelentette, hogy Tisza és én egyszerűen nem létezők. Hogyan állhassak tehát szóba velük, akik azzal kezdik, hogy velem semmi körülmények közt nem akarnak tárgyalni. Különben korábban éppen ezért tettem próbát arra, hogy maguk a pártok kezdjenek egymás közt tárgyalni, nélkülem, de erre is tagadó választ kaptam. A lényeges ok tehát az, hogy az ellenzék se velem, mint pártvezérrel, sem pedig a párttal magával nem akar tárgyalni. Egyébiránt ha az ellenzék megbízottat küldene akár hozzám, akár a párthoz, bármikor készek vagyunk tárgyalni most is.

Értesülésünk szerint Lukács László miniszterelnök a békét a választójogban alapozza meg. A Ház elé terjeszti javaslatát, amely az előző tervezetknél sokkal radikálisabb lesz. Ha a béke a választójog alapján sem sikerülne, úgy a házfelozlatás fegyveréhez nyul, bizván, hogy még a mainál nagyobb többséget toboroz össze.

Tóth János az ellenzéki határozatról.

Az intézőbizottság legutóbbi ülésén, melyen a kormány ellen a legerélyesebb harcot proklamálták, Justh Gyula és Tóth János kivételével jelen voltak az intézőbizottság összes tagjai.

Tóth János a következőket mondotta a határozatról:

— Az intézőbizottság határozatát természetesen helyesnek, a jelen viszonyok között legmegfelelőbbnek tartom és annak minden pontját állom s állani fogja kétségkívül teljes egységében az egész ellenzék.

— Arra még csak gondolni is képtelenség, hogy az új házszabály fenmaradhasson.

Olyan körülmények között jött létre, hogy sem formája, sem tartalma semmi irányban nem lehet kötelező a Ház tagjaira, legkevésbé pedig az ellenzékre.

A választójog reformját illetőleg mindenben állom azt, a mit az ellenzék e tekintetben együttesen megállapított, s a leg-sürgősebben megalkotandónak tartom a választójogi törvényt, annál is inkább, mert a miniszterelnök nyilatkozataiból arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a miniszterelnök a választójogi törvényjavaslatot csak benyújtani akarja, de nem egyuttal tárgyalat i és törvényerőre emeltetni. Hogy mennyire nem komoly a szándéka, mutatja az is, hogy már most célozgat arra, hogy a megalkotásra és az életbeléptetésre szükséges idő fogyóban van és az új választás esetleg a régi törvények alapján ejténék meg.

A személyi kérdésekre vonatkozólag azt vallom, hogy a béke csak úgy állhat helyre, ha Tisza és Lukács elhagyták helyeiket.

Mi lesz szeptember 17-én?

Szeptember 17-én Budapest egész rendőrlégénysége talpon lesz, senki sem kap szabadságot. E nagy készültség dacára a parlament előtt a rendőrség fog cirkálni és állást foglalni. Minden ellenzéki képviselő szabadon, minden igazolás nélkül juthat be a parlamentbe.

A Ház folyosóin se lesznek ezuttal rendőrök. De még a juniusi napokénál is több rendőrt helyeznek el a parlament pincéiben.

De nemcsak a parlament pincéiben lesz koncentrálna a rendőrség, hanem nagy készület lesz beszállásolva a főkapitányságon és a kerületi kapitányságokon is. Még lovasrendőrök is harcra készen állanak majd a parlamenthez közel fekvő üres telkeken.

Felmerült a kormány körében az a kérdés is, hogy milyen módon és milyen eszközökkel akadályozza meg, hogy a Bécsben tartandó delegációt botrányokkal ne zavarhassák. Véglegesen azt határozták el, hogy botrányok esetén cseh- vagy bosnyák-ezredbeli katonákat vezényelnek be a Magyar Házba a delegáció magyar bizottságának üléstermébe.

F A legjobb angol női szabóság
LEGMAN cégnél, ❖ Bémer-tér.

Karhatalmi zászlóaljak.

Felsőbb rendeletre a budapesti kaszárnyákban is készülnek már szeptember tizenhetedikére.

Tegnap reggel félnyolc órakor az üllői-uti honvédkaszárnyában az 1. házi honvédegyalozrednél megalakult az első számú karhatalmi zászló-alj, amely a parlament megnyitásáig készülségi viszonyban van. Ha a képviselőházban 17-én botrányok történnek és így szükség lesz rá, a karhatalmi zászló-alj nyomban akcióba lép.

A zászlóalj 17-ikéig készülségi viszonyban marad, de 17-én reggel már készenlétben lesz. A zászlóalj négy századból és négy szakaszról, összesen kétszázhusz emberből áll.

A hadügyminiszter rendelete alapján ugyanilyen karhatalmi zászló-aljakat alakítottak valamennyi közös kaszárnyában is.

Mit tárgyal a vármegye?

Biharmegye közgyűlése.

A vármegyén tegnap jelent meg nyomtatásban a jövő héten tartandó közgyűlés tárgysorozata. A tárgysorozat ismét hatalmas anyagról tanuskodik. Összesen 553 tárgyat vesznek napirendre. A tárgyalás alá kerülő ügyek közül mindenesetre a miniszteri leiratok és a törvényhatósági átiratok a legérdekesebbek.

A kormány leiratai.

A fontos kormányrendeletek között első helyen áll a vármegyei statusra vonatkozó végrehajtási rendelet. A miniszter rendelete alapján a megfelelő szolgálati idővel rendelkező tisztviselőket szolgálati pótlék illeti meg. Ez a pótlék azonban a törvényhatóság határozatától függ. A tisztviselők közül jelenleg huszonötven vannak olyanok, akik rendelkeznek a szükséges évekkel. Már most hogy érdemesek-e a szolgálati pótlékre, azt a törvényhatóság fogja meghatározni.

A status rendezés, mint már többször megírtuk, a tisztviselőknek nem minden osztályát elégíti ki, sőt egyesekre határozottan hátrányos.

A szerdai közgyűlésen ezt az ügyet tárgyalás alá fogják venni és dr. Orley György bizottsági tag indítványa alapján a status reformja iránt feliratot fognak intézni a képviselőházhoz.

A status ügye iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg már jóelőre. Nagyon valószínű, hogy ez lesz a szeptemberi közgyűlés főtárgya, mely több felszólalást fog provokálni.

Politikai ügyek.

Mint minden évnegyedi közgyűlés, úgy a mostani sem fog elmúlni politika nélkül. Az országból ugyanis mindég akad egy-két vármegye, amely hol bizalmat, hol bizalmatlanságot akar szavaztatni a kormánynak, vagy valamilyen aktuális politikai tárgyat felhasználva, a törvényhatóságot véleménynyilvánításra akarja felhívni.

Az első ilyen politikai természetű átirat Küküllővármegye átirata az általános, egyenlő,

ritkos, községenkénti választói jog megvalósítása tárgyában.

A második Zemplénvármegye átirata, melyben gróf Tisza István és a kormány eljárása felett indítványozza, hogy a vármegye tiltakozását fejezze ki.

A zempléni átirat kontrája a torontáli átirat, mely Tiszának bizalmat akar szavaztatni. Ezek az átiratok természetesen simán irattárba kerülnek, mert a vármegye ezekben a dolgokban már egyszer állást foglalt.

Jelentések és előterjesztések.

Az alispáni jelentések szintén jelentékeny részét képezik a közgyűlésnek. Jelentékeny részét pedig azért, mert pénzről szólnak s így a mai pénzpiac miatt sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak, mint más évben. A szerdán megtartandó közgyűlésen döntenek ugyanis a fölött, hogy a vármegye közpénzeit hol helyezték el. A pénzügyintézetek erős versengést fejtenek ki, hogy a megye pénzének egy részét megkaphassák.

Nem minden érdekesség nélküli a számvétség előterjesztése sem, mely a háztartási és közszükségleti alapok részére engedélyezendő póthitelről szól. A háztartási alap részére 12000 kor. és a közszükségleti alap részére 2500 korona póthitelt kér a számvétség. Ez azt jelenti, hogy már eddig ennyivel költöttek többet a jelzett alapokból.

Egyéb ügyek.

A tárgysorozat többi részét a községi ügyek és kérelmek képezik. A kérelmek között a legtöbb szabadság idő engedélyezéséről és segélyezésekről szól. A szabadságokat tekintettel arra, hogy már ugyanis kivették a tisztviselőket, a vármegye meg fogja adni. A segélyezéseket ellenben nem fogják teljesíteni, mert nincs pénze a vármegyének.

A fent elősorolt ügyek érdekesebb részével a ma tartandó első szakosztályi ülésen foglalkoznak.

Az eucharisztikus kongresszus.

Bécsből jelentik: Ma volt az eucharisztikus kongresszus harmadik napja. A szent-gyűlésen nagy egyházi problémákról, mélyseges vallási témákról tartottak előadásokat az egyes államok küldöttei. A Szent István bazilika és a Rotunda körül ezer meg ezer gyermek álldogált szép sorban, mikor megérkezett fényes segédletével a hercegének, hogy megáldoztassa az apró népet.

Megható és lélekemelő látvány volt a sok ezer gyermek tiszta áhitata.

Az áldozó gyermekek részére gyönyörű sátor volt felállítva. A sátorban a pápai követ misézett. Az ünnepélyes szent misén a főhercegek és főhercegnőkön kívül igen sokan vettek részt.

A Szent István templomban a párisi érsek fényes segédlettel szent misét mondott. A misén az udvart Péter főherceg képviselte. Részt vett igen sok herceg és más világi méltóságon kívül nagyszámu egyházi főpap.

Izabella főhercegnő holnap fényes fogadó estét ad, amelyre többek közt hivatalosak Fetser Antal felsz. püspök és Bjelik Imre tábori apostoli helynök is.

A 2 milliós városi kölcsön

a pénzügyi szakbizottság előtt.

A nehéz pénzügyi viszonyok bémító hatásait nem csak a szegény ember, az iparos és kereskedő, hanem a város is érzi. Nagyvárad városának már megkezdett és halasztathatatlan közintézmények létesítésére pénzre van szüksége, de megfelelő kölcsönt nem kap.

A Magyar Kereskedelmi részvénytársaság az egyedüli, amely két millió korona kölcsönt hajlandó nyújtani a városnak, de rendkívül súlyos feltételek mellett.

A város pénzügyi szakbizottsága tegnap tárgyalta az ajánlatot, de csak azt állapította meg, hogy a kölcsönre szükség van, azonban az ajánlat felett csak hétfőn délután tartandó ülésén mond véleményt.

Az ülésen Bordé Ferenc főjegyző elhőkléte alatt dr. Hoványi Géza, Lukács Ödön, Szücs Géza, Komlóssy József, Fried Ferenc, dr. Konéz-Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Weisz Lajos, Moskovits Miksa, Lövenstein Zsigmond, Kőszeghy József, dr. Thury László, dr. Popper Árpád, Heringh Sándor voltak jelen.

Bordé Ferenc főjegyző bejelentette, hogy a Magyar Keresk. r. t. ajánlatot adott be Nagyvárad városához, két millió korona kölcsönre.

Lukács Ödön tanácsnok ismertette az ajánlatot. A nevezett bank hajlandó 2 millió korona kölcsönt adni folyószámla alakjában, 1% és egynegyed százalék folyósítási jutalék mellett, 1 és fél évre, mindenkor az Osztrák-Magyar Bank kamatlába felett 1 százalékos kamatra. A város hat-hat hónapra szóló városi pénztári jegyeket állít ki.

Az utolsó nap készpénzben fizeti vissza a város. Ha a feltételek be nem tartóznak pontosan, az egész összeg esedékessé válik. Fedezetül kösse le a város összes közjövődelmét és a városi adókat. Az összeget akkor folyósítják s olyan arányban, amint arra a városnak szüksége lesz; a kölcsön fel nem vett részét a kölcsön adó bank betétként kezeli s ezért 4 és fél százalék kamatot fizet a városnak. Ha a város a kölcsönt konvertálná, öt is fel kell hívni s egyenlő ajánlat esetén tőle kell az újabb kölcsönt felvenni. Ha ezt nem teszi a város, fél százalék stornódíjat fizet. Akkor érvényes az ajánlat, ha a megszavazás után 30 nap alatt a kormány jóváhagyja. Tárgyalatan az ajánlat, ha a felvételig külpolitikai bonyodalmak következnek be, vagy a magyar koronajáradék 85 árfolyam alá esik.

Az ajánlatra nézve Lukács tanácsnok előadta, hogy nem lelkesedik az ajánlatért, mert az drága, a feltételek nehezek és a feltétlen biztosság sines meg. Csak ha azonnal kellene a városnak a pénz, az esetben járulna a kölcsön felvételéhez. Az ajánlat szerint 7 százalékon felül kellene fizetni a kölcsönért; pénztár-jegyek kiadása nehezes és a biztosság rovására esik, hogy a 30 napú jóváhagyáshoz kötik. 30 nap alatt a külpolitikai helyzet valószínűleg tisztázódik. Esetleg jobb ajánlatot is kap a város s na yobb kölcsön felvételénél, a rögtön nem szükséges összeget a helyi pénzügyintézetben helyezheti el s ezzel a helyi pénzpiac is javulna.

Mennyire van szükség ez évben.

Szücs Géza főszámvevő szólalt fel ezután. A főmérnökkel összeállították, hogy a folyamatban levő, vagy halasztathatlan muu-

Kész női-felöltők
Kosztüm-kelme különlegességek

FLEGMAN
cégnél, Bémer-tér.

kákra ez év végéig mily összeg kell. Ezek: a csatornázásra az utólag elrendelt munkákkal együtt 350,000 korona, a Páris-patak szabályozásánál kisajátításra 100,000 K, a csendőriskolára még 700,000 K, a tűzraktanya kibővítésére még 110,000 K, a Szt. László-tér aszfaltozására 280,000 K, a villamostelep kibővítésére 380,000 K, a tüdőszanatórium építésére 70,000 K, a szanatórium csatorna és vízvezetékére 44,000 K, a vízmű kibővítésére ez évben 50,000 K, Beóthy Odön-utca aszfaltozására 24,000 K, a gazd. egylettől vett telekért 136,000 K, a színházi záporkészülék 3000 korona, összesen tehát ez év végéig kell 2,500,000 korona. — Fedezetül van a városi pénztárban az utolsó két millió kölcsönből 1,244,000 K, a törzsvagyon alából kifizethető kölcsönképen 260,000 K, összesen 1,704,000 kor. Ez nem lesz elég az év végéig, tehát vagy a munkákat kell megszorítani, beszüntetni, vagy pénzről kell gondoskodni. A mostani ajánlat kamata és költsége 6-83 százaléknak felel meg. — Az ajánlat hátránya, hogy a rögtön nem szükséges összeg nem helyezhető el a helybeli pénzügyi intézeteknél s hogy másfél év alatt visszafizetni kell. Kérdés, vajon más helyről kap-e még ez évben kölcsönt a város, vagy a munkákat állítják be, ha ezen nehéz kölcsönt nem veszi fel a város.

Bordé Ferenc: a város érdekéből terjeszti elő az ajánlatot. Tárgyalásokat folytatott a pénzügyi intézettel, de eredmény nélkül. A pénztári jegyek kiadása veszélyes, de ettől nem állanak el; az 1 és fél év meghosszabbításába sem mentek bele.

Fried Ferenc attól nem fél, hogy a konvertálás esetén a bankot nem szőlítja fel a város. Nehezebb feltétel, hogy a tel nem használt összeget nem lehet helyi pénzügyi intézetben elhelyezni, mert ez javítaná a helyi pénzügyi viszonyokat. A felsorolt munkák nem lesznek mind kész ez évben, tehát a város rendelkezésére álló 1,700,000 korona elég lesz s ezért nem fogadja el az ajánlatot.

Bordé Ferenc rámutat, hogy a készlet nem fedezi a feltétlenül szükséges kiadásokat. A város pénzét nem lehet kivenni a helyi pénzügyi intézetekből, mert ez megnehezítené a helyi pénzügyi viszonyokat.

Várjuk meg a polgármestert.

Dr. Hoványi Géza azt javasolja, hogy várják meg, míg vasárnap a polgármester hazajön; addig ki lehet huzni a közgyűlést. A város közönsége érdekében méltánytalan volna, ha a pénzügyi intézetekből most kivennék a törzsvagyont. Az ajánlat súlyos, de kedvezőbb feltételekre kilátás nincs. Talán a visszafizetésre nézve lehetne előnyösebb feltételeket kieszközölni. Más városok is kölcsönre szorultak és sikerült pénzhez jutniok. A pénztári jegyek kiállítására nézve vannak aggályai. Folyószámla és pénztári-jegyek együtt. Ez tisztázandó, mert ezzel könnyen a város nyakára tehetik a kést. A feltételekben ki kell kötni, hogy 1 és fél év előtt a pénztárjegyek alapján nem követelhető vissza részben sem a kölcsön. Ha ez nem lesz kikötve, nem fogadja el az ajánlatot.

Dr. Popper Ákos a pénztár-jegyek miatt nem aggódik; de az az első kérdés, hogy szükség van-e a kölcsönre.

Dr. Kurländer Ede a város jövedelmének lekötésére megjegyzi, hogy ez nem érinti az előbbi kölcsönök biztosítását. A város által kiállítandó pénztár-jegyeket a bank

tovább adja s így csak azon feltétel mellett mehet ebbe bele a város, ha biztosítva vagyunk, hogy a kölcsönző bank a 2 milliót az 1 és fél év alatt be tudja váltani. A kölcsönt fel kell venni, mert az év végéig teljesíteni kell a városnak a fizetéseket. Azt nem látja az ajánlatból, hogy a bank csak akkor folyósítaná a kölcsönt, ha a város jelenleg rendelkezésre álló pénze és törzsvagyon betétje fel lesz használva.

Közbeszólás: Ugy nem is kell a kölcsön! **Dr. Kenéz-Kurländer Ede** a legsúlyosabbnak azt tartja, hogy a fel nem vett kölcsön részlet után 4 és fél százalék kamatot fizet a bank, míg a város az egész kölcsön után 6-83 százalékot fizet.

Dr. Moskovits József is azzal kezdi, kell-e a kölcsön, vagy nem? Ha azt látjuk, hogy szükség van rá, akkor beszélhetünk az ajánlatról. Hogy kell a pénz, azt kimutatta a főszámvevő. Ha nem vesszük fel a pénzt, a városi munkákat kell redukálni. A városnak kötelezettségei vannak, azt teljesíteni kell. A munkákat sem állíthatjuk be, mert iparosaink és kereskedőinkre ez csapás volna; ugyis pang minden. A városi törzsvagyon betétek kivétele még feszesebbé tenné a helyi pénzügyi helyzetet. Különben is kérdés, lehet-e még várni, remélve a pénzügyi helyzetének javulását. Ez merész játék lenne, mivel támpont nincs a helyzet javulására. Később vagy drágább kölcsönt kapnánk, vagy semmi ilyent nem kapnánk. Elfogadja, hogy a határozathozatalt hétfőig elhalasszák.

Dr. Popper Ákos annak a kimondását kéri, hogy a pénzre szükség van s az ajánlatot elfogadják. A közgyűlésen mást határozhatnak, ha a helyzet másként alakul.

Dr. Adorján Ármin a mai helyzetre mutat. Pénzkrisis van s még ez évben kell 1 és fél millió. A munkák vissza nem vonhatók, sőt még más alkotásra is szükség van. A pénzügyi viszonyokban javulást nem várhatunk. Még tartalék is kell. Ha 3 hó múlva megjavul a helyzet, más kölcsönrel megnyerjük, amit most ráfizetünk. Dacára, hogy az ajánlat súlyos, a pénzt biztosítani kell a város részére. Az ajánlatot elfogadja.

Dr. Kenéz-Kurländer Ede kifejti, hogy ha ma nem határozunk, ezzel nem ejtjük el a dolgot. Hétfőn a közgyűlés előtt ülést tarthat még a pénzügyi szakbizottság.

Dr. Moskovits József ezt elfogadja, de már most mondják ki, hogy a kölcsönt fel veszi a város, mert halaszthatatlanul szükséges.

Ezután kimondták, hogy a 2 millió kölcsön felvételét szükségesnek tartja a szakbizottság, de a Magyar Keresk. részvénytársaság ajánlata felett hétfőn délután fél 3 órakor tartandó ülésén határoz.

Ezzel véget ért az ülés.

Iskolai és tornacipők

legkedvezőbben

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

AZ ÉLESDI PETÍCIÓ epilogusa.

A tárgyalás második napja.

A törvényszéki palota második emeleti folyosóját a tanuk egész serege töltötte meg tegnap, akiket Éleldről és a szomszéd községekből citált be a bíróság az élesdi petíció hamis esküvel vádolt tanui ügyében.

A tegnapi tárgyaláson megkezdték a bizonyítási eljárást annak a kérdésnek eldöntésére, hogy ígért-e Zathureczky ingyen fát és legelőt, vagy nem. Egész sereg tanut hallgattak ki, még pedig a vád tanui mondták el vallomásukat. Kihallgatta a bíróság Zathureczky képviselőt is és Papp Péter lelkészt, a tolmácsot, aki a vádlottak állítása szerint Zathureczky ígéretét mondta el.

A tárgyalás érdekes és fontos mozzanata, hogy míg a kihallgatott tanuk nagyrésze kategorice kijelenti, hogy sem a képviselő-jelölt, sem a tolmács még csak említést sem tett legelőről, fáról, addig Papp Péter azt vallotta, hogy beszédében igenis említette a legelőt és a fát, de olyan értelemben, hogy ne számítsanak ingyen fára és legelőre.

A tárgyalás.

Nyolc óra után nyitotta meg a tárgyalást Vámosi elnök. Mindenekelőtt kihallgatja az utolsó vádlottat, Bulzán Annát.

Bulzán Anna előadja, hogy a lelkész tolmácsolta nekik Zathureczky beszédét. Elmondotta, hogy ha öt képviselőnek választják, ingyen legelőt és fát fognak kapni. A tolmács kijelentését hallgatta a képviselő-jelölt is, aki helyeslőleg bólintott, Papp Péter szavaira.

Kihallgatják a képviselőt.

Zathureczky István élesdi képviselő kihallgatása következett ezután.

Elnök: Ismeri, képviselő ur, a vádlottakat?

Tanu: Egyet sem ismerek közülök.

Elnök: Hogyan folyt le a kérdéses programbeszéd?

Zathureczky: A körülményekre egész határozottsággal már nem emlékszem. 1910 május 23-án reggel 8-9 óra között tartottam meg a programbeszédemet nem nagy számu hallgatóság jelenlétében.

Elnök: Mi volt a beszéd tartalma.

A képviselő röviden válaszolja programbeszédének tartalmát.

A leghatározottabban kijelenti, hogy semmiféle ígéretet nem tett a választóknak. Ingyen fáról, legelőről szó sem volt beszédében.

Elnök: Mit mondott Papp Péter a tolmács?

Tanu: Nem tudom, mert beszédének csak a legelejét hallgattam meg, azután elmentem. A beszéde elején bemutatott a népnek és emlékszem azt mondotta, rám hivatkozotatva: „jobban segít ez rajtatok, mint Farkasházi.”

Zathureczky Istvánt vallomása után szembesítik a vádlottakkal, akik a szemébe

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcobb bevsárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett

mondják, hogy beszédében ingyen legelőt és fát ígért nekik. Megesketik.

Hogyan beszélt az ingyen legelőről a tolmács?

Papp Péter gör. kel. lelkész, Zathureczky beszédének tolmácsolója volt a következő tanu. Előadja, hogy bemutatta a képviselőjelöltet a népek, azután a nemzeti munkapárt programját vázolta.

Elnök: Említette-e az ingyen legelőt?

Tanu: Igen, beszéltem a legelőről és fáról, de azért, hogy félreértés ne legyen a választók között. A nép szegény és szívesen huz egy kis hasznot a választásokból. Azért, hogy minden kellemetlenséget elhárítsak a képviselőjelölttől, körülbelül a következőket mondtam: Szabad legelőt, ingyen fát ígérnek sokan, de ilyesmire Zathureczkynél nem számíthatok.

Szembesítik a vádlottakkal, akik megmaradnak állításuk mellett.

Weisz Gyula: A tisztelendő ur is, Zathureczky is ígérte!

Palánkay szavazóbíró: 11 tanu van, akik igazolják, hogy megtette az ígéretet.

Tanu: Én huszat is állítok, akik bizonyítani fogják, hogy nem ígértem.

Dr Stokker védő: Mit kapott a tisztelendő ur a tolmácsolásért.

Tanu: Semmit.

Papp Péter vallomására esküt tett.

Egy közjegyzői nyilatkozat.

Bérczy Imre élesdi főszolgabíró kihallgatása következett most. A főszolgabíró azal kezdő vallomását, hogy ma már nem emlékszik vallomásra a történetekre, de úgy igaz az egész dolog, amint a petíció során elmondta s amint a közjegyzői nyilatkozatban is megerősítette.

Ugyanis egy 19 aláírással dr Örley György kir. közjegyző előtt tett nyilatkozat is van a bizonyítékok között, melyet Vámosi elnök tegnap egész terjedelmében felolvastott.

A nyilatkozat lényege a következő:

— Mi alulírottak ezennel a leghatározottabban kijelentjük és becsületszavunkkal megerősítjük, s szükség esetén bármely bíróság vagy hatóság előtt esküvel megerősíteni hajlandók vagyunk, hogy . . . sem a jelölt, sem a lelkész egy szóval sem ígért a választóknak sem tüzi, sem épületfát, sem legelőt; a képviselőjelölt beszédében fáról, legelőről egyáltalán nem tett említést. Bárki, aki ezzel ellenkezőt állít, tudva valótlanul mond. Bérczy Imre, Léderer Márton, Weisz Jakab dr, Klein Tibor, Bán József, Kohn József, Juhász István, Ungár Jakab, Kerekes István, Tyirle Mihály bíró, Papp Gusztáv, Raek Manó, Molnár Dezső, Örley György.

Elnök: Csak azt legyen szíves előadni, amire emlékszik.

Bérczy Imre: Fáról, legelőről egyáltalán nem volt szó sem a képviselő, sem pedig a tolmács beszédében.

Elnök: De hisz maga a lelkész is beismeri, hogy tett említést ezekről.

— Nem emlékszem már. Csak arra teszek esküt, hogy egyik sem ígért semmit. Megesketik.

Igért, nem ígért.

A főszolgabíró kihallgatása után sorra vonulnak fel azok a tanu, akiknek nagy része az előbb említett nyilatkozatot aláírta. Most se mondták a nyilatkozat ellenkezőjét, azt azonban a riporter tárgyilagosságával konstatálnunk kell, hogy nem egynek a vallomása ellenkezésében van egyik fontos tanunak, Papp Péter tolmácsnak a vallomásával.

Dr Weisz Jakab járásorvos, csak Zathureczky beszédét hallgatta meg. Azután ő is, a képviselőjelölt és kísérete lementek a jegy-

zőhöz. Semmiféle ajándékozásra nem volt szó a beszédben. Még azt sem mondta, hogy ügyes-bajos dolgaikban forduljanak hozzá.

A sugó.

Bibescu Gusztáv kereskedő, a következő tanu, aki Zathureczkyt kortesutján mindenüvé elkísérte.

— Mikor a képviselő ur elmondta beszédét, az urak mind elmentek, egyedül én maradtam ott. A lelkész mellett állottam és én sugtam a beszéd egy részét.

Elnök: De Zathureczkynek csak nem sugott? (Derütség.)

Tanu: Dehogyan. A papnak sugtam, hogy miket mondjon.

— És mit mondott a tolmács?

— Általános frázisokkal kezdte, azután azt mondta: más uraság még pénzért sem ad fát, legelőt, Zathureczkytől, aki itt lakik, legalább pénzért kaptok.

Bibescut az elnök szembesíti Pappal, aki azt állítja, hogy nem így mondotta. Azt mondtam csak: nem ad nektek ingyen fát.

Bibescu: Nézd, míg én sugtam neked, úgy mondtad, ahogy én vallottam.

Szembesítik a vádlottakkal, akik kórusban állítják, hogy a lelkész megtette a szóban forgó ítéletet. Tanu határozottan állítja, hogy nem. Vallomására esküt tesz.

Ezután még egy sereg tanut hallgatott ki a bíróság, akiknek soraiban vannak: Raek Manó jegyző, Kretz János, Blága Tamás, Kotzabán László, Nyikoruca János, Tyirle Mihály, Csébán József, Juhász István, Kerekes István.

Molnár Dezső, segédjegyző pár percig hallotta a beszédet. A nyilatkozatot aláírta, de azt se tudta, mi volt benne. Papp Gusztáv igazgatótanító kijelenti, hogy a képviselő csak annyit ígért, hogy segíteni fog a népen a törvény korlátain belül.

A délután folyamán még körülbelül 10—15 tanut hallgatott ki, akik többé-kevésbé szintén a vád mellett vallottak.

A tárgyalást ma reggel 8 órakor folytatják.

Se a nagy kalapokkal!

A színügyi bizottság javaslata.

Harc egy páholyért. Szigligeti szobra.

A tegnap délutáni színügyi bizottsági ülés az elnök indítványára egy olyan szenzációs javaslatot fogadott el, amelynek éle egyenesen a női hiúság s a nők fényüzeni szeretete ellen irányul. A javaslat értelmében ugyanis ezután a Szigligeti színház páholyaiban nem szabad a nőknek kalapban ülni, mint ahogy eddig is tilos volt a földszinti nézőtérben a kalapok föntartása.

Ezt az üdvös és praktikus reformot valószínűleg örömmel fogják üdvözölni a férfiak, de nem úgy a nők, akik a ragyogó páholyosokban szokták bemutatni a szezon szeszélyes izlését.

Persze könnyű volt ezt úgy simán, férfiak közt elhatározni. De bizonyos, hogy élénk tiltakozásra fogja hevíteni a hölgyeket és sok akadályba fog ütközni a végrehajtása.

Az ülés különben meglehetősen nyugodt lefolyású volt. Aggodalmas, komor arcokkal gyülekeztek a bizottsági tagok s már jóval túl voltunk az egynegyed haton, mikor Horváthy Géza elnök megnyitotta a szezon első ülését.

A bizottság tagjai közül megjelentek: dr Mihály Lajos, dr Medvigy Gábor, dr Ke-

néz-Kurländer Ede, dr Moskovits József, dr Adorján Emil, Stark Gyula, Beczkay Lajos, Lukács Ödön, Schwartz Izidor, Kőszeghy József, Gerő Armin, Hering Sándor és Erdélyi Miklós igazgató.

Az elnök kedélyes üdvözlét bocsátott előre. S a bizottsági tag urak helyeslő, jól-eső mosolylyal vették az üdvözlét tudomásul.

— Mielőtt azonban megkezdendők a program tárgyalását — folytatta az elnök, nekem volna egy tiszteletteljes indítványom.

Többen már föl is kértek, de meg aztán saját tapasztalatomból is tudom, hogy a páholyok nagykalapos hölgyei óriási toll- és plöröz diszeikkel elzárják a szomszédos páholyok elől a kilátást. Az előadást sokszor emiatt nem tudják élvezni az illetők,

Egyszerre beszédes vita indult.

Dr Adorján Emil: Küldjünk ki a kérdés tanulmányozására egy kalapügyi albizottságot.

Valaki fölvetette, hogy ez rendészeti kérdés.

— Bocsánat, ez nem rendészeti kérdés — szól Gerő Armin. Hanem egyszerűen ki kell adni a színházi rendszabályok között.

S az urak eszöndes purparléba sülyedtek. Mindenki a szomszédjával tárgyalt.

Dr Adorján: Különben pedig mi nem is vagyunk illetékesek ebben dönteni! . . . Mi csak helyeseljük, javasoljuk. Döntson a tanács.

Igy is lett. De hogy ez az illetékeségi felfedezés teljesen felesleges volt, az bizonyos.

A bemutatkozások hete.

Erdélyi Miklós betérjeszti szeptember havi műsorát, melyen az első hét a bemutatkozásokra van szánva.

— A Dolovai nábob leányában Tompa Béla fog bemutatkozni. Csittulj szívem új bohózat. Görög Olga, Kovács Hana és Binder a Cigánybáróban fognak először játszani. Lónyai Piroška a Cigányszerelében lép föl először. Sebestyén Irma pedig az Obsitos reprizen mutatkozik be. Színre kerülnek még: Böregér, Lónyaival, Göröggel, Kovácssal és Binderrel, továbbá az Asszonyfaló és En vagyon a néni.

A műsort elfogadják.

Dr Moskovits József azonban azt proponálja, hogy ne engedjék az igazgatót bérletben játszani még a forró júniusi esteiken is. Attól fél, hogy a meghirdetett 210. bérlet mélyen benyulik júniusba, ami roppant kényelmetlen a bérlőkre nézve.

— Ha kiengedem a bérlőket, akkor már be is esukhatom a színházat, mondja rezignálian Erdélyi.

Végre is olyan határozatot hoztak, a melyek értelmében a bérletet okvetlen le kell játszani június 8-ig.

A bérletek szeptember 23-án kezdődnek.

Egy szabad páholy!

Megtörtént az a hihetetlen dolog, hogy a régi bérlőktől felszabadult egy páholy. Még pedig az A és B napokra a jobb 5.

Az volt tehát a nagy kérdés, hogy ki kapja? . . .

Három reflektáns is van rá.

Egész kis vihar keletkezik.

Dr Adorján: Protekciót nem engedünk érvényesülni?

Dr Kenéz-Kurländer: Tessék a jelentkezések időrendi sorrendje szerint odaadni!

A páholyt kérik: Ternyei Antal, dr Fleischer Béla és dr Dénes Sándor. Mivel a bizottság nem mert belemenni a döntésbe, a jegyzőre és a direktorra bízták, hogy ma intézzék el ezt a kérdést. Kérdezzék végig telefonon az előző évi bérlőket (hallatlan gyávasság!) s ha azok lemondanak, akkor a jelentkezés időrendje szerint adják oda a páholyt.

Készen van Szigligeti-szobra.

A régen vajudó probléma tehát végvalahára meglett oldva. Az elnök örömmel jelentette, hogy Margó Ede levélben értesítette arról, hogy a szobor készen vár az elszállításra.

— Már most az a kérdés, hogy mikor tarsuk meg a leleplezést . . . Én indítványozom, hogy a leleplezést október 8-án tartsuk meg. Ez a legközelebbi dátum, amely némiképpen összefügg Szigligeti születésének napjával.

Ebben meg is állapodtak. De szükséges volt még kiegészíteni a szoborbizottságot, melyből Mezey Mihály és dr. Radó Ignác kidőlték.

A bizottság egyhangulag dr. Mihály Lajost és Stark Gyulát választotta be a szoborbizottságba, melynek többi tagjai: *Hoványi Géza, Sas Ede, dr. Rádl Ödön és Sipos Orbán.*

Végül megbízták az elnököt, hogy a leleplezés előkészítéséhez szükséges intézkedéseket megtegye.

A sarkadi asszonyok panasza.

Alkohol és kártya a parasztok kezében.

Sarkadon, a nagyszalontai járás egyik legnagyobb községében annyira elhatalmasodott az alkoholizmus, hogy a józanabb gondolkodású gazdák félnek a végromlástól.

A gazdák minden szabad idejüket a kocszmában töltik. A kocsmárosok korlátlanul hiteleznek a dorbézoló gazdáknak, akik napról-napra szegényednek. A sok ittas férj-jel elsősorban természetesen a feleség jön összeütközésbe, mert ő érzi a kocsmái költségek sulyát legjobban.

A kocsmázás miatt mindennap éktelen családi perpatvarok vannak, azonban a férfiak nem javulnak. Ma már annyira vannak a családok, hogy nélkülözéseknek vannak kitéve. Az iszákos emberek családjai előbb türelmesen várták, hogy javulni fog helyzetük, azonban hiába vártak. Most, mikor azt hitték, hogy tehetetlenül állanak a kocsmázásokkal szemben, maguk az asszonyok léptek fel és pedig energikusan. Egyenesen a hatóság oltalmát kérik.

Mint tudósítónk jelenti, most huszonkét sarkadi asszony panaszos beadványt intézett a nagyszalontai főszolgabíróhoz, a melyben meghatározott közvetlenséggel panaszolják el sorukat. Különösen a sarkadi fogyasztási szövetkezet ellen kelnek ki erősen az asszonyok. A szövetkezet ugyanis a vármegyei szabályrendelet ellenére 80—100 koronás hiteleket ad a gazdáknak. És ez alatt odahaza a család éheznek, mert a családfő mindent elhanyagol.

Az alkoholon kívül a kártyának is áldoznak a parasztok. Nagy társaságokba verődve beülnek valamelyik kocsmába és ott tiltott játékot játszanak. Hogy pedig a csendőrség meg ne lephesse őket, a kocsmá ajtaját bezárják.

A siralmasan panaszkodó asszonyok beadványában a nagyszalontai főszolgabíró megindította a vizsgálatot. A panasz valószínűleg meg fogja tenni a kellő hatást, mert még arra nem volt példa, hogy az asszonyok panaszkodjanak férjeik iszákossága miatt. Bizonyára alapos okuk van a panaszra, ami megérdemli, hogy szigorúan járjon el benne a hatóság.

A rendőrségi folyosón

*

(Bizalmas vendégek.) Hozzá vagyunk szokva ahoz, hogy a rendőrségi folyosón a legváltozatosabb, különböző osztályhoz és erkölcsi felfogáshoz tartozó egyének surranjanak végig.

Tegnap azonban mégis féltűnő vendégei voltak ennek a forgalmas utcának. Nem jöttek diszkrétan, sűrű fátyol alatt, nem is surrantak tova gyenge pirulással, hanem büszke főtartással, karonfogva és lassu ritmikus lépésekkel haladtak végig.

A hölgy teljes otthonossággal mozgott a folyosón. S a férfi kezese bárány gyanánt simult délceg jegyesehez, aki kodves mosollyal kérdezte meg a kulcsos rendőrt:

— Mondja kérem, itt van ez és ez a rendőrtiszt?

— Itt van. Tessék oda menni, ott van a szobája.

Bementek. A nő vezet, ő beszél, még az ajtót is ő teszi be. Bemutatkozásokra nincs szükség, mert hiszen ők azok ténylog, akiknek a házszámát könnyv nélkül tudják a fürge messenger boyok: — *Reindl Lujza és jegyese Szentpályi Sándor.*

Ők, ugy látszik, a rendőrséget igen nagy becsben tartják, mert tegnap megtiszteltetésben akarták részesíteni a szimpatikusabb rendőrtiszteket.

Ugyanis hétfőn tartják esküvőjüket, amelyhez násznagyokra van szükség s ugy gondolták, hogy a rendőrségtől kérnek föl két urat a násznagyság elfogadására.

Azonban érthetetlen volt előttük, hogy mindegyik éppen hétfőn van elfoglalva.

— En igazán nem fogadhatom el, mondotta az egyik karesu rendőrtiszt, mert egész nap inspekiós vagyok hétfőn.

A másik zavarodottan vallotta be:

— Kérem, én nem lehetek násznagy, mert még nem vagyok nagykoru.

A harmadiknak meghalt a gráci nagynénje, a negyedik pedig már nem volt található hivatalos helyiségében. Eltűnt.

A hivogatás tehát eredménytelen maradt. De nem lehetetlen, hogy az esküvőt elhalasztják egy-két nappal . . .

Már most tessék ugy venni ezt a hivogatást, ahogy tetszik: provokálóan vakmerőnek, vagy kedveskedően bizalmasnak. Mindenesetre érdekes tünet-amelynél az egyik, szenvedő alany kétségtelenül — a rendőrség! . . .

*

(„Viruljanak rózsák lépteid nyomán“.) Ez is egy megtiszteltetés, csak mint méltóztatnak látni, ártatlan s nincs semmiféle következménye . . .

Előzménye azonban van. Még pedig a következő:

Schlögl-Fiala Adolf még Debrecenből ismeri az öreg Versirő Tornyai Jánost, aki most az ősi nagyvásáron kínálgatja szörnyű szenzációit a „Három halott egy kötélén“ cím alatt.

Ismeretségük onnan ered, hogy a rendőrtiszt megmentette az öreg egyetlen leányát az elzüléstől. A leány Pestre szökött s a rendőrtiszt fáradságos kutatással fölkereste, föltárta előtte azt a borzalmas lejtőt, amelyen elindult, elmondta a szülők nagy szomorúságát és ilyenformán szépen hazahozta. A leány engedelmes lett s most egy jónevű iparos felesége, aki nagyon szereti feleségét.

Erthető tehát, hogy az apa hálás érzelmeivel viseltetik Schlögl iránt, aki aztán ezen a réven a tegnapi napon belekerült a halhatatlanok Pantheonjába — mondotta Versirő Tornyai János és átadot

egy árkus fehér papírt, amelyen egy hatalmas vers áll.

Az áldások kábitó bősége hull ebből a versből. Soha rendőrtisztet nem dicsértek még meg így és a a nagyközönség előtt teljesen ismeretlen szívjóságot fedez föl jó Tornyai János a merev rendőrtisztben. A verssorok eleje pedig ezt csengik ki:

Tek. Schlögl-Fiala Adolf ur.

Valakol a középén kívánja a címül irt sort is, ami a legmerészebb poetica licentia, mert aki ismeri Schlögl hatalmas sulyos lépteit, annak minden inkább jut eszébe. mint a rózsavirulás . . .

Erdekes, hogy ez az öreg utcai költő minden verséhez hozzáfűz valamit, amivel jelezni akarja az ő kóbor voltát.

Ezt a levelet így végzi be:

Kelt levelem, Nagyvárad városában

Kint az utcán, nem a házbán,

Nem tartóztatom fel soká

Versirő Tornyai s. k.

..HIREK..

...

* **Elhalasztott fölszentelés.** Papp Antalnak a munkácsi egyházmegye püspökének fölszentelését elhalasztották. A fölszentelés nem e hó 21-én lesz, mint eredetileg tervezték, hanem októberben. A napot még nem jelölték meg.

* **Ujabb kitüntetések.** A hivatalos lap tegnapi számában ujabb királyi kéziratokat közöl, amelyek azoknak a kitüntetéseit foglalják magukban, akiket a király kitüntetett, mert érdemeiket szereztek a véderőreform előkészítése körül.

A király ugyanis Ivándai *Karátson* Lajos honvédelmi miniszteriumi és dr. *Tőry* Gusztáv igazságügyminiszteriumi államtitkároknak a Lipótrend középkeresztjét, *Payr* Vilmos honvédelmi miniszteriumi miniszteri tanácsosnak a Lipótrend lovagkeresztjét, mindháromnak díjmentesen, dr. *Polner* Ödön miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott igazságügyminiszteriumi osztálytanácsosnak a Ferenc József-rend középkeresztjét, továbbá dr. *Knapp* Aurél honvédelmi miniszteriumi miniszteri titkárnak, dr. *Kluzsinszky* Károly, az igazságügyminiszteriumban alkalmazott balassagyarmati ügyésznek és *Staub* Elemér honvédelmi miniszteri segédtitkárnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, végül dr. *Hidasnémeti Ferdinandy* Gejza honvédelmi miniszteriumi osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jellegét díjmentesen adományozta.

A király továbbá *Loósi* és *Egervári* báró *Solymosy* Ödön országgyűlési képviselőnek a Lipótrend lovagkeresztjét, dr. *Darvai* Fülöp országgyűlési képviselőnek pedig a magyar királyi udvari tanácsosi címet, mindkettőnek díjmentesen adományozta.

* **Még mindig a Titanic.** Miután a cs. és kir. közös külügyminiszter megküldötte a belügyminiszterhez a Titanic hajó-katasztrófa alkalmával szerencsétlenül járt magyar állampolgárok névjegyzékét, melyet a belügyminiszter is hiányosnak tart, azon célból, hogy a netalán hátramaradtak és segélyre szorultak városunkban is laknának, személyi adataikat nyomoztassa ki a rendőrség, hogy a hátrahagyottak igényei a segélyre alakult bizottságok előtt érvényesíthetessenek. Amennyiben a város területéről ilyen utas a Titanic katasztrófa alkalmával eltűnt volna, hozzátartozóik jelentkezzenek a

ker. felügyelőnél s az illetőknek összes személyi adatait jelentsék be a rendőrkapitányi hivatalnak.

* A kassai Rákóczi-siremlék.

Holló Barnabás szobrászművész tegnap mutatta be várbarázi műtermében a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó hivei emlékére a kassai székesegyház Szent István-kápolnájába állítandó szarkofág vázlatait dr. Forster Gyula báró belső titkos tanácsos elnöklete alatt megjelent szűkebb bizottságnak, melynek tagjai voltak: Strobl Alajos, Róna József, Teles Ede és Tóth István szobrászművészek, Kauser József építőművész és Eber László dr., a Műemlékek Országos Bizottságának előadója. Az egyik vázlaton Rákóczi nyugvóhelyéül szolgáló szarkofág domborművekkel díszített gazdag talapzaton áll, melynek négy sarkán Rákóczi egy-egy hívének szobra van elhelyezve. A bizottság nem ezt a vázlatot fogadta el, hanem a másikat, melyen alacsonyabb, a bujdosó hivek arcképmédaillonjaival díszített talapzat tartja a szarkofágot. A megjelent művészek egyhanguan elismerésüket nyilvánították a mű fölött és Strobl Alajos kezdesére abban az indítványban állapodtak meg, hogy a munka süttöi vörösmárványból és aranyozott bronzból készíttessék el. A kivitel iránt az Országos Képzőművészeti Tanács a jövő hétfőn tartandó üléséből fog a kormánynak javaslatot tenni.

* A záporkészülék kipróbálása.

Szombaton, folyó hó 14-én délelőtt 11 órakor a Szigligeti-színházban berendezett, a főkapitány által több éven át sürgetett záporkészülék fogják kipróbálni. A bizottság dr. Hoványi Géza színházi bizottsági elnök és Komlóssy József gazdasági tanácsos elnöklete alatt Gerő Ármán főkapitány, Kőszeghy József főmérnök és a tüzoltófőparancsnok jelenlétében fogja az igazán nagyjelentőségű művet kipróbálni.

* **Uj szabályzat a szódavizgyártásról.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a kereskedelmi m. kir. miniszter ur, a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg, a közforgalomra szánt szódaviz gyártásáról és felügyeletéről 62563—116000—1912. sz. a. uj szabályzatot bocsátott ki, mely a Budapesti Közlöny f. évi 165. számában közzététetett. Nagyvárad, 1912. szeptember 10. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **Halálos tüzeset.** Tegnap éjjel a margitai járás Monospetri községében kigyuladt Voják János háza. A tüzet Voják vette észre elsőnek.

— Tűz van! Tűz van! Segítség! kiáltotta kétségbeesve Voják. A kiáltásokra csakhamar megkondultak a templom hangjai s az emberek pár perc alatt talpon voltak és megkezdtek a ház oltását. Egy óráig tartott a nehéz munka, míg lokalizálni tudták a veszedelmet. Mikor már a gerendák csak füstölögtek s a tűz sehoh sem mutatkozott, akkor kezdtek csak keresni a ház lakóit. Mindjárt föltűnt az embereknek, hogy Voják felesége hiányzik. Nyomban keresésére indultak és így találtak rá a kamarában meghalva. A kamarában legkevesebb kárt tett a tűz, azonban a füst oly sűrű volt, hogy az ide menekült asszonyt megfojtotta. A hatóság nyomban megindította a vizsgálatot. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy Vojákné milyen módon ju-

tott a kamarába. Az oltásnál csaknem az egész falu lakossága jelen volt, de senki sem tud tisztán visszaemlékezni rá, hogy Vojákné a tűz oltása közben volt-e kint, vagy sem. Vannak olyanok, akik azt állítják, hogy a szerencsétlen asszony az oltás kezdetekor kint volt, de valamit meg akart menteni az égő lakásból és ezért visszament. Ez az állítás azonban nagyon valószínűtlen, mert Vojákné nem is a lakásban, hanem a kamarában halt meg. Inkább valószínű az, hogy Vojákné később ébredt fel, mint az ura és akkor már nem tudott menekülni. Végső kétségbeesésében futott az épület végében lévő kamarába, ahol halálát lelta.

* A kocsiforgalom szabályozása.

Az országos vásár alkalmával a rendőrkapitányi hivatal, tekintettel a Szent László-téren folyó aszfaltozási munkálatokra, a kocsis és a teherközlekedést a következő utakon fogja lebonyolítani a felállított lovas és gyalogos rendőrök útmutatása mellett: 1. A Zöldfa-utcából kiindulva a Pável- és Örcutácokon át a Teleky-utacára. 2. Ugyanacsak a Zöldfa-utcából jövő szekerek a román püspöki lak előtti uton juthatnak ki a Teleky-utacára. 3. A Kossuth-utcából egyenesen a Szent László templom mellett elhaladva lehet a Teleky utacára jutni. 4. Marha hajtó utakul a következő utcák jelöltettek ki: A Püspöki-ut felől érkezők a Rákóczi-ut, Sztaurovsky-utca, a Baross hidon át, Torna-utacán, a közraktár előtti uttesten a Kapucinus utacig s itt a Zárda-utacára bekanyarodva, a Szaesvai-utacén végig juthatnak a vásártérre. Ugyanezen vonal van megjelölve a szállósi vámnál és a kolozsvári-utcai vámnál érkezők részére is.

* **Az Uj Nagyvárad sajtópöre.** A múlt héten az Uj Nagyvárad hosszabb cikkben támadta Komlóssy József gazdasági tanácsost, tiszteletbeli főjegyzőt s azt írta, hogy Komlóssy József tanácsnok törvénytelenül és jogtalanul dispencziót adott egy párnak a házasságkötésére. — Ebben az időben Komlóssy József a polgármestert helyettesítette, mert úgy Rimler Károly polgármester, mint Bordé Ferenc főjegyző nem voltak Nagy-Váradon. A közleményt Komlóssy József sértőnek találta és sajtópert indított a közlemény miatt az Uj Nagyvárad ellen. A polgármesternek már bejelentette ezen szándékát s engedélyt kért, hogy a kir. ügyészségnél megtegye a feljelentést.

* **Táncztanítási jelentés.** Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke nagyjelentős közönségét, hogy f. hó 15-én a Kath. Legényegylet ujonnan parkettirozott nagytermében, vasárnap tánciskolát nyitok, melyben minden újabb táncok a legmodernebb stílusban oktattva lesznek. Gentry boston magánórát intelligens uri családoknál, ugy csoportok, mint egyes személyek részére szívesen és előnyös feltételek mellett adok. Iskolai növendékeknek délután 5—7 óráig, felnőtteknek 8—10 óráig. Beiratkozni a tánciskola helyiségében a nap bármely órájában lehet és lakásom Teleky-utca 13. sz. a. az udvari keresztempületben. Beesés pártfogását kéri tisztelettel: *Herlitska Nándor*, okleveles táncztanító, Nagyenyed.

* Az első kiállítás Boszniában.

Vanszerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a f. 1912. évi szeptember hó 15-én Brekában (Bosznia) megnyílik az első poszaviszai kiállítás. Ezen kiállításra az ottani méhészeti és gazdasági egyesület által szervezett kiállítási bizottság meghívta a Magyar-Bosnyák-Hercegovinai gazdasági központot és általa a magyar érdekeltséget is. A méhészethez szükséges felszerelések, továbbá mezőgazdasági gépek, műtrágyák, ta-

karmányfélék, állíthatók ki Brekában. Annál a fontos érdekénél fogva, hogy mi magyarok Bosznia an elfoglaljuk azt az üzleti pozíciót, mely bennünket megillet, nem szabad figyelmen kívül hagyni ezen kisebb fajta kiállításokat sem, miután az a jó alkalom nyílik, hogy versenyképességünket megmutathassuk. Részletes tájékoztatással és utbaigazítással minden tekintetben készséggel szolgál a „Magyar Bosnyák hercegovinai gazdasági központ” (Budapest, V., Rudolf-rakpart, 9. sz. Nagyvárad, 1912. aug. 4. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* **Ritkaság!** Plesz József nevű esavargó gyermek egy gyémántkőves aranygyűrűt talált hetekkel ezelőtt a Szent János-utacén. A gyermek az értékes gyűrűvel azonnal a rendőrszobához szaladt s átadta neki, igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség bűnügyi osztályán.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

* **Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Bémer tér 1. szám* alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, francá, angol stb nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandíj személyenként és órákért 1 korona 50 fillér Nappali és esti tanfolyamok

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyjelentős vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését, álam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belöldi löporral készülték a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többre fog kerülni annak hejreállítása. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **Kérek egy koronáért** finom Színházi vegyes cukorkát. Ugyan kérlek hát elég lesz az. O igen, mondhatom, hogy Budapest nem létezik az a rendszer, mint az itteni Aszódy Mihály cukorka és csokoládé specialista üzletében, hogy egy koronáért ily szép csomagolású és finom vegyítékű bonbonokat adjanak; ha színházba mentek, ajánlom. Fő üzlet a Kossuth-utacén, fióküzlet Kert és Szacsvai-utca sark a «Czukorka Király». Rákóczi-uti cukorka-üzlet az Orsolya zárdában előkészületben, közvetlen a különlegességi tőzsde mellett szeptember havában megnyílik. Telefon számok: fő-üzlet 635. «Czukorka Király» 10-16. Színházi cukorka üzlete 610.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Kossuth utca** 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

Középiskolai

magánvizgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. Telefon 125—38.) Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

Automobil garage és fémöntöde
Automobil gummik lerakata
Automobil javító műhely
Bér automobil
Automobil kellékek
Automobil gummi javító műhely
STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

SZÍNHÁZ

Dolovai nábob leánya. Mint arról már megemlékeztünk holnap, vasárnap este megnyitó előadásul Hereceg Ferenc bájos, értékes színműve a Dolovai nábob leánya kerül színre, amelyben a szintársulat drámai ensemble lép fel. Tompa gedig, a szintársulat egyik jóhírnevű új színésze, Bilitzky kadét szerepében bemutatkozik.

Csittulj szivem! A francia színpadi irodalom egyik legpompásabb terméke: a Csittulj szivem! lesz — minden valószínűség szerint — az idei szezonnyitás egyik legerősebb slágere. Ami a franciában csak ötlet, asprít van, azt valóban szerencsés kézzel gyúrták bele a szerzők ebbe a bohózatba, amelynek helyzetkomikumai is teljesen elűtők a sablontól és eredetiségükben frappáns hatásúak. A Csittulj szivem! a jövő hét hétfőjén kerül bemutatásra és kedden is műsoron marad.

SPORT

A reprezentatív csapat utazása. Nagy-várad reprezentatív labdarugó csapata **Lukács** Ödön vezetése alatt holnap, vasárnap reggel 8 óra 41 perckor a gyorsvonattal utazik el Debrecenbe, ahol tudvalegőleg délután 4 órakor a Nagy-Erdő pályáján mérkőzik Debrecen város válogatott csapatával.

Reprezentatív csapatunkat sokan kísérik át Debrecenbe. A kísérők úgy az oda, mint a visszautazásnál fél utiköltséget fizetnek. Akik a kíséretben részt venni óhajtanak, ma, szombat délután 2—3 óra között a Pannónia kávéház NAC asztalánál jelentkezzenek, ahol az odautazás költségeit is le kell fizetniük.

DEUTSCH SIMON

MŰBÚTOR-ASZTALOS
NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-, előszoba- és konyha modern kiviteli berendezéseit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azonnal jövök.

TÁVIRATOK

Az eucharistikus kongresszus.
Bécs, szept. 13.

(Saj. tud.) Ma is óriási néptömegek előtt folyt le az eucharistikus kongresszus negyedik napja. Reggel az összes templomokban áldozómisék voltak.

A mai gyűlésen is kitartó buzgalommal vettek részt az uralkodó család tagjai. Többek közt ott voltak: Ferenc Ferdinánd királyi herceg, Mária Valéria főhercegnő, Lipót Szalvátor főherceg, Klotild és Mária főhercegnők. Mikor a trónörökös megjelent viharos hoch! és éljen! kiáltások zúgtak föl a hatalmas Rotundában.

A mai nap legnagyobb jelentése Refeklier Alfréd gróf beszéde alatt fordult elő. A gróf a földi egyenlőségről tartott lelkes szónoklatot. Beszédét ezzel a nagyjelentőségű mondatlall fejezte be:

— Krisztus nem mi értünk keresztényekért halt meg, hanem a zsidókért és pogányokért is.

Az egész, méreteiben megdöbbentő nagyságu Rotundán a kitörő éljenzés vihara zúgott végig. Mindenki felállt és úgy tapsolták a szónokot.

Az ünnepségeket esti nyolc órakor fejezték be. Ekkor pedig szent mise volt a Szent István templomban.

Barát Ármint kitüntetésé.
Budapest, szept. 13.

(Saját tud.) Barát Ármint, a sajtóiroda főnökét, ma királyi kitüntetés érte. A királyi miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

Az első ülés.
Budapest, szept. 13.

(Saj. tud.) A Ház első ülésén eddigi megállapodás szerint nem Tisza István fog elnökölni, hanem nagyon valószínűleg Jankovich Béla, aki kevésbé exponált egyéniség az ellenzék előtt.

Fésüs Győzöt fölmentették.
Budapest, szept. 13.

(Saj. tud.) A tábla 1 órakor hirdette ki Fésüs Győző körjegyző ügyében az ítéletet. A tábla az elsőfoku ítéletet megváltoztatta és Fésüst fölmentette.

Lukács hajlandó tárgyalni.
Budapest, szept. 13.

(Saj. tud.) Lukács László ma kijelentette, hogy a békének egyenesen az ellenzék kívánsága az akadály. Az ellenzékkel szó sem lehet a tárgyalásokról, mert az egyenesen Lukács és Tisza fejét kívánja, sőt Justh azt is kijelentette, hogy neki

Lukács és Tisza senkik. Ennek dacára ha az ellenzék megbizottakat küld, a miniszterelnök hajlandó velük tárgyalni.

A japán császár temetése.
Tokió, szept. 13.

Az elhunyt japán császárt ma temették el óriási részvét mellett. A temetésen az új császár is megjelent a japán gyász jelvényeivel.

Ujabb repülőgép.
Newyork, szept. 13.

Vesbines aviatikus most olyan repülőgépet készít, amely óránként háromszáz kilométer utat fog megtenni. Vesbines reméli, hogy ezzel a géppel egy nap alatt juthat el Amerikából Európába.

Török-olasz tárgyalások.
Páris, szept. 13.

Londonból jelentik, hogy a török és olasz béketárgyalások munkájukat néhány kevésbé fontos részlet kivételével befejezték. Mind a két kormány jövő héten fogja kinevezni a hivatalos tárgyalókat.

Gyilkos szerb fölkelők.
Üszküb, szeptember 13.

Zenica mellett szerb fölkelők meggyilkoltak egy mohamedán aszszonyt. A mohamedán lakosság e miatt igen izgatott.

Óriási tüzvész.
Budveisz, szept. 13.

Harthmuth L. és társa ceruzagyára tizenegy óra óta lángban áll. A hely- és környékbeli összes tüzoltóságok kivonultak.

Rémület San-Franciscóban.
Newyork, szept. 13.

San-Franciskóból jelentik, hogy tegnap estelele megrázkódott a föld és a lakosság rémülten menekült a szabadba. Szörnyű pánik támadt, azt hitte mindenki, hogy megismétlődik az isteniílet, amely nemrég a föld színével tette egyenlővé a várest. A földrengés gyöngye volt, mindössze egy lökés és nem tett károkat. Reggelre a lakosság visszatért a házakba.

Regénycsarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Irta: **Cseres Andor.**

— De mégis, valami olyat, ami a lélekre hat?

— Minden a lélekre hat, csak hogy nem értem.

Es a huszár főhadnagy szemébe nézett, mintha tanítást várna.

Az a csodálatos eset történt, hogy a huszár főhadnagy vallástanító lett, ami pedig azért csodálatos, mert a huszárok általában nevezetesek arról, hogy II. Vilmos német csá-

szárnak a vallásról tett kinyilatkoztatásait nem követik, főleg nem veszik figyelembe gyakorlatozás idejében, amikor rendszeren megszokta lépni őket a sűrű eső.

Mert a huszár-menetelés és az eső elválaszthatatlan valami.

Ilyenkor azután visszajáról szokták elmondani az imádságot.

A főhadnagy ezen új foglalkozása a gyakorlott szem előtt azt tárta fel, hogy a gróf felülkerült s a különben szép és kedves leány meghódítása, a meghozott eimer megaranyozása már tervében volt.

— Láttá-e Elza a Madonna képet? — kérdezte a leánytól.

— Láttam, gróf ur és az nagyon megható. Azok a fájdalmas vonások azt mutatják, hogy ő is ember volt.

— Fiát vesztette el, nincs mit csodálni rajta. Ami fájdalom van az anyagban, a szívben, az megtisztul, megnemesedik az anya gyötrelme által. Mert hiába! — van a szívben más érzés is, nem csupán a fájdalom. Ott van a szerelem égő lángja, benne van a gyönyör vágya és ez mind egymásba fonódik és mindezt letiporja az anya bánata.

— Így kapcsolódik össze az anyag és a szellem! — mondá a leány.

A gróf elmosolyodott és folytatta beszédét.

— A ti Istenetek a haragos, bosszuálló Isten, a miénk a szeretet, az igazság Istene, aki együtt érez velünk, átöleli a mindenséget, testet ölt, hogy megismeri az emberi szenvedést és legyőzi a halált; a ti Istenetek a nőt nem öleli keblére, a miénk magához emeli, egyetlen fiának anyjává avatja és kiemeli abból a porból a nőt, ahova az ősember helyezte volt.

Éva leánya az Isten anyjává lesz.

A huszárfőhadnagy maga is elbámult azon, hogy lelke mélyében micsoda eszmék buzognak és ömlenek át a zsidó leány lelkébe, hogy eszméket teremtsenek ott.

Elza, épen úgy, amint a templomban látta volt, összetette kezeit, mintha imádkoznának.

— Mondd meg! — szólt, önkénytelenül tegezvén a férfit, a leány, — mond meg mester, mi hát a Darwintheoria?

— Egy század óta él és egy lépéssel sem vitte közelebb az emberiséget a nemesedés, a fejlődés útján.

Azok, akik vissza akarják vinni az embert az állatok színvonalára, nem látják, hogy épen ama magaslatról beszélnek, ahol millió év fáradságos munkája a Mithosz útján emelte fel a tudományos, a társadalmi, a lelki életre és hasztalan küzdenek, hogy az állatok evolúciójának tanába beilleszék az embert, épen a saját életük működésével, magas színvonalával az enmegismeréssel állítanak fel akadályt, hogy le ne szálljanak oda, ahonnan az ember lelke által felemelkedett.

— Én mondom, Elza, képtelenek lennének állattá alakulni át, mert hogyha hinának látják is a lelket, az a lélek megragadta testöket és nem bocsátja vissza az ösztön színvonalára. Epen azok, akik egy társaságba szövődtek a Darwin theóriának az emberbe való átplántálása végett, képtelenek volnának a theoria megvalósítására, hiszen ehhez az kellene, hogy az ősananyaghoz szálljanak le, hogy ismét emberré formálódjanak.

A huszárfőhadnagy megragadta a leány kezét, szemeibe mélyeszté égő szemeit és lágy, behízog hangon kérdezte:

— Tudod-e Elza, mi a szerelem.

A leány a férfi arcában felpirulni látta a vágyat és halkán, szemeit lesütve válaszolta:

— Nem tudom, de érzem.

A férfi átölelte a remegő leány derekát és keblére szoritva mondta:

— Vallomásod boldoggá tett Elza. Látom, érzem, hogy szeretsz és lelkem megittasul a gyönyörtől édes!

A leány a tűzben égő ölelő karokban új életet élt. A szerelem a vágy, a gyönyör

első kísérlete betöltötte szívét és besugározta agyát.

Amikor az első csók elcsattant, a férfi felsóhajtott.

— Miért e sóhaj? — kérde a leány kibontakozva a férfi ölelő karjaiból.

A gróf lehajtott a fejét, nem válaszolt.

— Szólj, édesem! — nyugtass meg engem.

A gróf halkán mondotta:

— A felekezeti különség elválaszt bennünket. Mi boldogok nem lehetünk soha.

A leány arcára derű ömlött.

— Akarsz-e nődül engemet? — kérdezte.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Asszonyok

lapkihordásra azonnal felvétetnek a

Tiszántúl kiadóhivatalában

Szilágyi Dezső-u. 5. sz.

Mezey Dezső

toronyóra készítő

Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

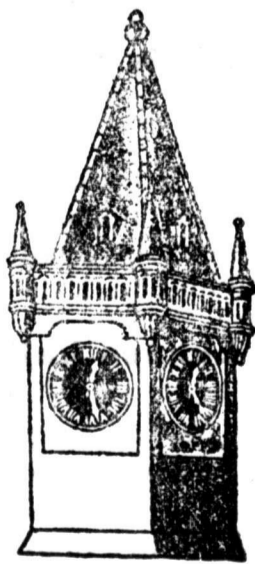
Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra

készítő telepe.

Olcsó árak, több

évi jótállás.

Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzék et bérmentve küld

A berendezés eladó!

Olcsó árak!

A **Teszler Simon**-féle posztó kereskedésében a következő árak csak e hó végéig lesznek érvényben, ugymint

Egy teljes öltönynek való

3 mtr. angol kelme már . . .	K 16.—
3 « finom angol kelme . . .	K 20.—
3 » scót kelme már . . .	K 24.—
3 « valódi angol kamgarn . . .	K 28.—
3 « valódi angol egész finom kamgarn	K 30.—

Egy teljes egész finom

hozzávaló minden lehető színben már K 07.—

Fekete egész finom kelmék

nagy választékban. — Ugyszintén női costumoknak való dús választék. — Valamint

téli kabát

kelmékben nagy választékban és olcsó árakban kaphatók. Teljes

tisztelettel

Schwarcz Kálmán

Zöldfa-utca 21.

Az üzlethelyiség kiadó.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT
készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacs vay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal
megjelenek.

Terv és költségvetés díjlan.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötését a régi Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tankönyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Beccses pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC

üzletvezető.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Telkey-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Ujdonság! Ujdonság!

Tündér harangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. Kovácsolt vas állványon, 15 összehangolt ezüstmécsengővel van ellátva. Erős szép kivitelben, verőtkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona

Wagner a „Hangszer Király” országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, BUDAPEST, JÓZSEF-KORUT 15. SZÁM.

Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév viz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizü uszoda. Elsőrendü magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendü kőbányai „Polgári sör“. A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja. Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN

bérlő.

Használt, de teljesen jókarban levő
22 darab ökörszekér
egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Bihar-megyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrényi ház.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Meghívó.

Az Olaszi Takarékos és Hitelszövetkezet (Nagy-Váradon) 1912. évi szeptember hó 21-én szombaton d. u. 4 órakor a Belvárosi Népbank helyiségében

rendes közgyűlést

tart. A közgyűlésre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja

Nagy-Várad, 1912. szept. 14-én

az Igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

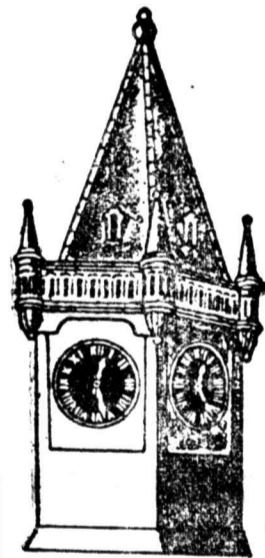
1. Az igazgatóság jelentése és annak kapcsán a felügyelő bizottság véleményes jelentése az általa megvizsgált könyvek és számadások vezetéséről, illetve kiállításáról és a felmentvény megadásának kérdése.
2. A hetedik évtársulat üzletrészei utáni osztalék meghatározása.
3. A szövetkezet bármely tagja által a közgyűlés nyolc nappal megelőzőleg írásban benyújtott indítványok tárgyalása.

Megjegyzés: Az alapszabályok 20. §-a értelmében a lejárt hetedik évtársulattal szembeni követelések csakis a közgyűlés napjától számítandó egy éven belül érvényesíthetők.

Sarkady és Szánthó

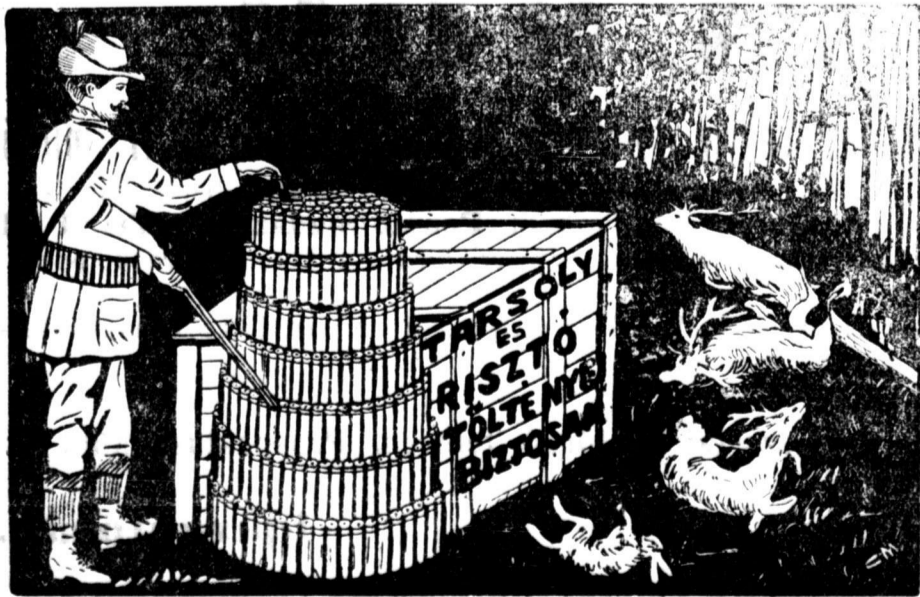
TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs“ és „szabadlengésű“ járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBB ÉVI JÓTALLÁS. Villanyerő berendezés.

Arjegyék kívánatra. Saját ház.

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.